

1709 2. Beh. af Forst. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1874 til 31. Marts 1875. 1710

om hvilke Meningerne ere dekte, men som i alt Fald for de Studerende og for mangfoldige Andre maatte betragtes som Branglærdomme, som man dog var nødt til i en vis Grad at tilegne sig og sætte sig nogenlunde ind i overfor den vedkommende Professor, naar han skulde examinere, for at kunne bestaa Examen, og for Professorene, for at de uafhængig af Examen paa en friere Maade kunne foredrage deres Videnskab overfor dem, der da mere frivillig komme til at høre dem. Der er selvfølgelig andre Hensyn foruden dem, der her ere nævnte, men jeg skal ikke negte, at de først nævnte ere overordentlig vigtige. Ligeom det har været Tilfældet, at theologiske Kandidater for at kunne tage Examen have maattet tilegne sig Lærdomme, som de senere maatte gjøre deres Ed paa at bekæmpe som geistlige Lærere, kan man ogsaa tænke sig, at Forholdene nu i visse Henseender kunne være saaledes, at de juridiske Studerende maa tilegne sig Lærdomme, som de senere som Embedsmænd maa aflægge Ed paa at bekæmpe. Det Forhold, der saaledes synes at kunne frentrede, er af en saa alvorlig Betskaffenhed, at den i den senere Tid indvundne Erfaring, navnlig for et enkelt Fakultets Vedkommende, i høj Grad maa opfordre til at tage dette Spørgsmaal paa ny frem til alvorlig Overveielse. Blandt alle de øvrige Grunde, der ere anførte for denne Sag — vi have jo endnu Forhandlingerne derom i frisk Minde — skal jeg nævne den ene, at man derved vilde sætte Detaillerne i Studierne paa deres rette Plads, idet de selvfølgelig ikke kunne komme saaledes frem ved Examen og derfor ikke i Studertiden ville blive tagne med i saadant et Omfang, hvori det nu efter Mangfoldiges Vidnesbyrd er Tilfældet. Jeg tror, at det ikke baader det videnskabelige Liv i Danmark, eller styrker den aandelige og — jeg kan tilføie — den legemlige Friskhed hos dem, der skulle søge Universitetet, at de stadig maa forgyde deres Læretid, og en af Grundene til denne Forgyelse turde være den, at der lægges alt for stor Bægt paa Ting, som i Virkeligheden gaa ind ad det ene Dre og ud ad det andet, det vil sige, at Meget er glemt kort Tid efter, at Examen er tagen, medens de have medført, at de Raagjældende under deres Studertid ikke have kunnet se Stoven for høre Lærere. Det er efter min Mening en Ulykke for hele den videnskabelige Ungdoms Liv, at det er Tilfældet, og jeg tror, at det probateste Middel derimod vil være at oprette selvstændige Kommissioner, hvis Medlemmer ikke ere i dette Diemed ansatte Embedsmænd, thi det vilde være at komme fra

Affen i Siden — men Mænd som ved Siden af at have en passende Virksomhed i Staten, enten i kirkelig Tjeneste for Theologernes eller i Dommer-tjeneste for Juristernes Vedkommende, ere saaledes stillede, at de i Følge deres Embeds Betskaffenhed og den dermed forbundne Løn kunne følge med Videnskabens Udvikling i et videre Omfang. At vi fik saadanne Kommissioner oprettede, vilde i det Hele sjerne de nævnte Ulemper i en væsentlig Grad. Ganske vist ville de, der ere dybere inde i disse Forhold end jeg, kunne finde andre Grunde og saadanne ligge heller ikke fjernt fra mit Syn; men det overveiende Nyttige ved Forslaget kunde formentlig være indlysende for Enhver, der har Die for de anførte Stavanter, som den nuværende Tilstand fører med sig. Forslaget gaar ud paa en Forhøielse af 1,000 Rbd. Det er jo et underordnet Spørgsmaal, om der gaar 1,000 Rbd. mere eller mindre med overfor den store Opgave, der ligger for, men selve disse 1000 Rbd. kunne bruges. Dog er der ikke lagt Bægt paa Beløbet, men Forslaget er kun stillet, for at det kan komme til en Afstemning her i Thinget, hvorved man slutter sig til Hvertallets Opfordring i den antydede Retning. Nu kunde man sige: Sa, hvad nytter det? Ministeren har jo ikke den Anskuelse, og han kan altsaa ikke gaa ind paa Hvertallets Opfattelse, thi han har en anden Betragtning. Jeg svarer dertil: Selv om Afstemningen ikke kan indvirke paa den nuværende Minister, i alt Fald ikke i den Grad, vi kunne ønske, vil denne Afstemning derfor ikke blive overflødig. Vi have optaget vor Tanke fra tidligere Tid og givet den vor Tilslutning nu, og den ærede Ministers Efterfølger maa, naar han træder til sit Embede, vide, hvad det er, Folkethinget, naar det ikke undergaaer en særlig Forandring, venter sig af ham ogsaa i denne Retning. Da den ærede Minister tog imod Lønningsloven, stillede han sig ligesom nu, og man kan da ikke stille den bestemte Fordring til den nuværende Minister, at den forestaaende Afstemning skulde øve den Indskydelse paa ham, at han skulde i den Grad forandre sin Stilling, men for hans Efterfølger vil den i alt Fald have sin Betydning. Naar jeg har opholdt mig lidt længere ved dette Forslag, beder jeg undskyldte. Jeg anser det for at være af meget stor Betydning. Forslaget under Nr. 48 angaar Driften af den nye botaniske Have. Det Beløb, der i det Hele taget forlanges til Driften af denne Have, er høiere end det, Udvalget og selv den ærede Minister forventer, vil blive nødvendigt. Det vil fremgaa af Betænkningen, af hvilke Grunde man har troet